

ด่วนที่สุด

ที่ อว (ปคร) ๐๒๑๐/๕๔๔๑

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อทราบ

หากไม่มีข้อทักท้วงให้ถือเป็นเรื่องที่ ความ

เห็นชอบ/อนุมัติ)

๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔ ฉบับ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๒๗๔๖๔
ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง
ร่างกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ
มาตรฐานสินค้าขาออก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔ ฉบับ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พิจารณาแล้ว เห็นควรให้ความเห็นชอบ
ร่างกฎกระทรวงดังกล่าว ทั้ง ๔ ฉบับ โดยมีข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑. เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ ควรพิจารณาการเชื่อมโยงข้อมูล
ระหว่างกระทรวงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎกระทรวงดังกล่าว

๒. ร่างกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับอนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจ
ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและเงื่อนไขในการปฏิบัติของผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า พ.ศ.

๒.๑ ข้อ ๓ “ผู้มีสิทธิขอรับอนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าหรือ
ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย หรือ
นิติบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ ...”

ควรพิจารณาเพิ่ม หน่วยงานของรัฐหรือมหาวิทยาลัยที่มีความสามารถในการ
ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ในข้อนี้ด้วย เนื่องจากปัจจุบัน หน่วยงานของรัฐและมหาวิทยาลัยได้ลงทุนจัดทำ
โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure: NQI) เป็นจำนวนมาก และมี
ศักยภาพในการตรวจสอบสินค้ามาตรฐานด้วยระบบคุณภาพที่เป็นระบบสากล อันจะส่งผลให้สินค้าส่งออกของ
ไทยเป็นที่ยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการใช้ทรัพยากรที่ภาครัฐได้ลงทุนแล้วเพื่อส่งเสริมให้เกิดการค้าสากล

๒.๒ ข้อ ๓ (๔) “มีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เป็นสัดส่วนตามประเภทหรือชนิด
ของสินค้า ...”

ควรพิจารณาปรับแก้ไขเป็น “มีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และเครื่องมือ
อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องตามประเภทหรือชนิดของสินค้า ...”

๒.๓ ข้อ ๓ (๕) การกำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า โดยให้มีผู้ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า ๒ คน นั้น ควรพิจารณากำหนดเป็นหน้าที่ เช่น ผู้รับผิดชอบระบบบริหาร ผู้มีอำนาจลงนามใบรายงานผล ผู้ควบคุมงานด้านเทคนิค และผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถกำหนดวุฒิการศึกษาให้เหมาะสมได้

๒.๔ ข้อ ๓(๓) - ๓(๙) ควรระบุคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าที่มีลักษณะเป็นสากลและยอมรับในด้านวิชาการ ทั้งหลักวิชาการ เครื่องมือและอุปกรณ์ และบุคลากร เช่น ระบบคุณภาพ ห้องปฏิบัติการทดสอบ ISO/IEC17025 ระบบการตรวจสอบการผลิตสินค้า ISO/IEC17020 เป็นต้น เพื่อให้สินค้าจากไทยมีความน่าเชื่อถือ และสอบกลับได้ (traceability) ในกรณีพบปัญหาที่ไม่ได้มาตรฐานของสินค้าที่ถูกส่งออก

๒.๕ ข้อ ๔ ผู้ยื่นขอรับอนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ควรพิจารณากำหนดให้ต้องเป็นนิติบุคคลและมีที่ตั้งถาวรในประเทศไทย นอกจากนี้ หากได้พิจารณาเพิ่มหน่วยงานของรัฐและมหาวิทยาลัย เป็นผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ตามข้อ ๓ แล้ว จะทำให้ต้องมีการปรับข้อ ๔(๑) - ๔(๘) เพื่อให้สอดคล้องกันด้วย

๒.๖ ข้อ ๕ การต่ออายุใบอนุญาต ควรพิจารณานำระบบควบคุมคุณภาพสากลมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าหันมาสนใจพัฒนาระบบของตนเอง เช่น การนำผลการได้รับการรับรอง ISO/IEC 17025 มาพิจารณาในการต่ออายุใบอนุญาตด้วย หรือหากผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินดียังไม่ได้รับการรับรอง ISO/IEC 17025 ก็อาจสามารถนำผลการควบคุมคุณภาพภายนอก เช่น การเปรียบเทียบผลระหว่างห้องปฏิบัติการ (interlaboratory comparison) หรือการทดสอบความชำนาญ (proficiency testing) และเอกสารการทวนสอบวิธีทดสอบและการทวนสอบผลการสอบเทียบเครื่องมือ มาประกอบคำขอต่ออายุใบอนุญาตด้วย ทั้งนี้ มีตัวอย่าง เรื่อง การขออนุญาตเป็นห้องปฏิบัติการทดสอบยางแท่ง STR เพื่อการส่งออก ของกองการยาง กรมวิชาการเกษตร

๒.๗ ข้อ ๗ (๔), (๕), (๖) และ (๗) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับห้องปฏิบัติการ ซึ่งข้อสรุปจากการหารือในที่ประชุมคณะกรรมการมาตรฐานสินค้า ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ และ ๒/๒๕๖๓ ไม่ต้องการให้นำเกณฑ์มาตรฐานสากล เช่น ISO/IEC 17025 มาใช้ แต่คงไว้ซึ่งคุณภาพของสินค้าที่ตรวจสอบ ดังนั้น ควรพิจารณาเพิ่มหลักเกณฑ์ให้ห้องปฏิบัติการเข้าร่วมทดสอบความชำนาญ (Proficiency testing) หรือเปรียบเทียบผลระหว่างห้องปฏิบัติการ (interlaboratory comparison) ด้วย เพื่อให้มั่นใจได้ว่าห้องปฏิบัติการสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง

๒.๘ ข้อ ๗ (๔) “แสดงหลักฐานเพื่อรับรองว่าผลการทดสอบและสอบเทียบอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในการวิเคราะห์ของห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานมาตรฐานสินค้าประกาศกำหนด”

ควรพิจารณาปรับแก้ไขเป็น “แสดงหลักฐานเพื่อรับรองว่า การดำเนินงานด้านการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า รวมทั้งผลการทดสอบและสอบเทียบอุปกรณ์และเครื่องมือ ที่จำเป็นในการทดสอบของห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการ ตามหลักเกณฑ์สากล เช่น ISO/IEC17025 และหลักเกณฑ์ที่สำนักงานมาตรฐานสินค้าประกาศกำหนด” ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าครอบคลุมทั้ง ๒ ส่วน คือ การดำเนินงานส่วนห้องปฏิบัติการ และการดำเนินงานส่วนตรวจสอบคุณภาพสินค้า ณ สถานที่จัดเก็บ

๒.๙ ข้อ ๗ (๗) “จัดให้มีการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าในสังกัดปีละไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง และให้รายงานต่อสำนักงานมาตรฐานสินค้าภายในสามสิบวันนับจากวันที่การจัดฝึกอบรมเสร็จสิ้น”

ควรพิจารณาปรับประเด็นเป็น “ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าควรได้รับการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการตรวจสอบและรับรอง ปีละไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง”

๒.๑๐ ข้อ ๗ (๙) “กรณีไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้าอยู่ ณ สถานที่ตรวจสอบในเวลาเริ่มต้นทำการตรวจสอบ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าดำเนินการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ตามที่ได้รับแจ้งจากผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน โดยไม่ต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้าอยู่ด้วยก็ได้”

ควรพิจารณาปรับเพิ่มเติมข้อความ เป็น “... โดยไม่ต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้าอยู่ด้วยก็ได้ โดยผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์มาตรฐานสากล เช่น มาตรฐาน ISO/IEC 17020 หรือ ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานมาตรฐานสินค้าประกาศกำหนด”

๒.๑๑ ข้อ ๙ “ให้ผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเก็บรักษาตัวอย่างสินค้าที่ได้รับมอบจากผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าตามข้อ ๘(๑) ไว้เป็นหลักฐานหนึ่งส่วน ...”

ควรพิจารณาเพิ่มเติมข้อความ เป็น “ให้ผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเก็บรักษาตัวอย่างสินค้าที่ได้รับมอบจากผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าตามข้อ ๘(๑) โดยดำเนินการจัดเก็บรักษาสภาพสินค้าให้มีคุณลักษณะเหมาะสม ป้องกันตัวอย่างเสียหาย ไว้เป็นหลักฐาน ...” หากเป็นการเก็บตัวอย่างสินค้า ไว้ใช้ประโยชน์เพื่อการวิเคราะห์ซ้ำ ในกรณีที่มีการพิจารณาวินิจฉัยข้อโต้แย้ง

๒.๑๒ ข้อ ๑๑ เกี่ยวกับการประกันความเสียหายให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าโดยบกพร่องหรือล่าช้า มีข้อสังเกตว่า เนื่องจากสินค้าบางประเภทมีราคาแพงมาก ดังนั้น อาจเป็นการยากต่อการนำไปปฏิบัติจริง และอาจทำให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้

๒.๑๓ ในร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ ยังไม่ได้มีการกล่าวถึงการรับรองระบบงาน (Accreditation) ของผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ (National Quality Infrastructure - NQI) ที่เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการของประเทศ ซึ่งห้องปฏิบัติการของผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ควรได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 ในรายการที่ตรวจสอบ เพื่อให้ได้รับการยอมรับและเป็นที่น่าเชื่อถือต่อประเทศคู่ค้า เนื่องจากเป็นมาตรฐานสากลที่ยอมรับกันทั่วโลก ถึงแม้ว่าการกำหนดเกณฑ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าโดยเฉพาะที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากต้องใช้ทรัพยากรในการพัฒนาและรักษาระบบคุณภาพ

อย่างไรก็ตาม เมื่อกฎกระทรวงฉบับนี้ประกาศใช้แล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ควรได้รับการรับรองระบบงานตามมาตรฐานการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องภายใน ๓ ปี โดยปัจจุบันมีหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาระบบคุณภาพ เช่น กรมวิทยาศาสตร์บริการ และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

๓. ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและเงื่อนไขในการปฏิบัติของผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

๓.๑ มีข้อสังเกตว่า การดำเนินการของผู้ตรวจสอบมาตรฐาน ควรใช้ระบบมาตรฐานดำเนินการในระบบสากล เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับที่ได้มาตรฐานด้วย

๓.๒ ข้อ ๓ (๑) “ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าประเภท ก ได้แก่ ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าทางวิชาการที่ต้องอาศัยหลักวิชาการ เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์”

ควรพิจารณาปรับเพิ่มเติมข้อความเป็น “ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าประเภท ก ได้แก่ ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าทางวิชาการที่ต้องอาศัยหลักวิชาการ เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ โดยมีการดำเนินการตามระบบคุณภาพสากล”

๓.๓ ข้อ ๔ (๑) “ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าประเภท ก ต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์โดยสอบผ่านวิชาด้านเคมีไม่น้อยกว่าสามวิชา”

ควรพิจารณาปรับแก้ไขข้อความ เนื่องจากการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าไม่ได้มีเฉพาะด้าน เคมี อาหาร แต่ยังครอบคลุมผลิตภัณฑ์ในกลุ่มอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก และการตรวจสอบอื่น ๆ ไม่ต้องใช้พื้นฐานด้านเคมี

๔. ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ.

มีข้อสังเกตต่อการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมว่า การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในราคาที่ถูกมาก จะทำให้เป็นภาระของภาครัฐในการจัดทำมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้าในระยะยาวได้ ดังนั้นรัฐบาลควรพิจารณากำหนดวิธีการส่งเสริม สนับสนุนในรูปแบบอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

โทร ๐ ๒๓๓๓ ๓๙๖๘

โทรสาร ๐ ๒๓๓๓ ๓๙๓๘